

Stadtschloss in Berlijn viert 'Richtfest'

[Achtergrond](#) - 29 april 2015 - Auteur: Wouter Meijer

Jarenlang is er over de nieuwbouw gediscussieerd, maar nu wordt het gebouw in sneltreinvaart opgebouwd: het voormalige Stadspaleis in hartje Berlijn. Het hoogste punt is bijna bereikt.

Het is een bekende ervaring voor wie wel eens door het centrum van Berlijn loopt. Ineens is er iets verdwenen dat er altijd stond, of er staat iets nieuws waar vroeger een lege vlakte was. Maar deze verandering is kolossaal, letterlijk. Geen vlakte in de binnenstad was groter en leger dan wat er overbleef na de sloop van het Palast der Republik, aan de kop van Unter den Linden. En het nieuwe stadspaleis overtreft alle gebouwen eromheen in afmeting.

Het *Richtfest* is in juni, het feest dat wordt gevierd als de bouwers het hoogste punt hebben bereikt. De bouw ligt op schema en is tot nu toe ook binnen de begroting gebleven. Dat is een schril contrast met andere projecten in Berlijn, met als dieptepunt de nieuwe luchthaven. Het is erg snel gegaan, mede omdat de ruwe bouw uit enorme betonnen muren bestaat en delen van de oude fundamenten van het keizerlijk paleis en van het DDR-parlement opnieuw konden worden gebruikt.

Het Berlijnse Stadtschloss was in de 15e eeuw de residentie van de keurvorsten van Brandenburg. In de 18e eeuw breidden de architecten Schlüter en Eosander het uit tot barokpaleis.

Na het aftreden van de keizer in november 1918 riep Karl Liebknecht vanaf een van de balkons een communistische republiek uit. In de Tweede Wereldoorlog werd het paleis zwaar beschadigd, maar de westelijke kant was nog bruikbaar.

De DDR-regering liet het opblazen en bouwde in 1970 het Palast der Republik, waar het DDR-parlement zetelde.

Na de val van de Muur werd dat ook afgebroken en lag het terrein braak.

Humboldtforum

Officieel gaat het paleis Stadtschloss-Humboldtforum heten, om duidelijk te maken dat het anders is dan het oude Stadtschloss, dat in 1950 werd afgebroken. Het Humboldtforum moet aansluiting vinden bij het nabijgelegen museumeiland, de *Museumsinsel*, en andere culturele instellingen. Er is al lang geen keizer meer en

er komt ook nadrukkelijk geen overheidsinstantie in het gebouw.

Na een [lange discussie](#) besloot de Bondsdag in 2007 om het slot weer op te bouwen. Veel mensen waren sceptisch: met het Palast der Republik verdween een van de laatste grote bouwwerken die symbool stonden voor de voormalige DDR. En wie zou alles betalen, moest er niet eerder geld naar scholen of nieuwe wegen?

Maar de voorstanders kregen hun zin: de Duitse regering betaalt 478 miljoen euro, de stad Berlijn 32 miljoen. De historische gevel moet door donaties worden gefinancierd. Dat loopt nog niet erg, van de benodigde 80 miljoen euro is er [pas 20 miljoen binnen](#). Sceptici zijn bang dat de overheid ook daarvoor opdraait, want je kunt zo'n gevel niet half afmaken.

Drie buitengevels worden een kopie van de barokgevel van vroeger. Alleen de oostzijde wordt modern, ontworpen door de Italiaanse architect Franco Stella. Intussen wordt in een atelier aan de rand van Berlijn hard gewerkt om alle originele delen van de gevel opnieuw te maken. Zo zijn er 47 enorme adelaars nodig voor de dakrand, allemaal verschillend, ze worden aan de hand van oude foto's opnieuw uit steen gehouwen. Ook een van de twee grote binnenplaatsen, de Schlüterhof, krijgt weer het originele barokke uiterlijk.

De binnenkant ziet er nu nog uit als het casco van een modern kantoorgebouw. Veel zalen krijgen ook een eigentijdse functie, zoals bioscoop of conferentiezaal. Het heeft even geduurd voordat duidelijk was wie het enorme complex gaat gebruiken. De reden voor de herbouw was immers vooral het uiterlijk, niet de enorme oppervlakte van 150.000 m². Een deel zal worden gebruikt voor de volkenkundige collecties die nu nog in Berlijn-Dahlem zijn. Daardoor straalt het uit dat Berlijn open staat voor andere culturen, het wordt geen tempel met nationale hoogtepunten. Er komt een deel van de staatsbibliotheek en een bioscoop, ruimtes voor conferenties en een balzaal met prachtig uitzicht.

Uitzicht

Aan sommige ruimtes kun je nu al zien dat ze in de top-vijf van zalen komen waar diners en recepties op het hoogste niveau zullen worden gehouden. Zo kijk je aan de zuidkant op de Dom en de Lustgarten, in het oosten op de Marienkirche en de Fernsehturm. De nieuwe burgemeester van Berlijn, Michael Müller, heeft het paleis nu ook ontdekt: hij wil 4000 m² gebruiken voor een [tentoonstelling over Berlijn](#).

Nog steeds is lang niet iedereen in Berlijn ervan overtuigd dat de nieuwbouw van het Stadtschloss een goed idee is. Zelfs in West-Berlijn zou er nu geen meerderheid voor zijn, blijkt uit enquêtes. Maar het komt er, en als het er eenmaal is kan het een enorme trekpleister worden. Architect Franco Stella heeft een passage ontworpen waardoor je er in het midden doorheen kunt, op de binnenplaatsen komen terrassen. Het zal vooral nog een hele tijd wennen zijn om een barokpaleis te zien dat gloednieuw en perfect afgewerkt is. Tenzij de beruchte Berlijnse graffiti-kunstenaars zich erover ontfermen natuurlijk.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/11443/stadtschloss-in-berlijn-viert-richtfest>